

Is de krijgsmacht terug van weggeweest?

Begin januari vertrok een Patriot-eenheid naar de grens met Syrië in Turkije. Een week later gingen enkele waarnemers voor anderhalf jaar naar de Sinaï en kort daarop werd een DC-10 ingezet om de Franse troepen in Mali te bevoorraden. Vanuit militair oogpunt is dit misschien geen nieuws, maar wel als we kijken naar de politiek-maatschappelijke context. Het lijkt wel alsof zich daar een nieuwe koers aftekent. Nadat er onder het vorige kabinet nauwelijks aandacht was voor militaire missies, ziet het ernaar uit dat deze regering een andere richting inslaat.

Laten we niet vergeten dat het kabinet Balkenende-IV op 20 februari 2010 demissionair werd over de voortzetting van de missie in Uruzgan. Een maand daarvoor had het al averij opgelopen, toen de Commissie-Davids zware kritiek had op de besluitvorming rond de oorlog in Irak.

daar per definitie negatief over was. En juist bij die oppositiepartijen was er na Irak en Uruzgan weinig animo om aan nieuwe operaties mee te gaan doen. Naarmate een dergelijke missie hoger in het geweldsspectrum zat, was er minder enthousiasme in de Tweede Kamer. Een uitzondering op deze regel vormden de anti-piraterij-operaties, want daar zagen de meeste partijen een duidelijk verband met de Nederlandse belangen. Maar als het om andersoortige missies ging, kon het kabinet maar met moeite de benodigde steun in de Tweede Kamer verwerven. We roepen hier de politietrainingsmissie in Kunduz en de verschillende bijdragen aan de NAVO-missie nabij Libië in herinnering. Opdat in Den Haag politieke overeenstemming kon worden bereikt, werden de militaire mogelijkheden telkens teruggeschroefd. Dat de krijgsmacht op zich meer zou kunnen en dat de bondgenoten eigenlijk ook meer van ons land verwachtten, leek er minder toe te doen.

Tegen alle verwachtingen in is de defensiebegroting niet nog een keer extra gekort

Hierop dienden vijf partijen zelfs een motie van wantrouwen in tegen de premier. Kortom, vanaf januari 2010 waren militaire missies niet erg populair meer in politiek Den Haag. Dat werd er niet beter op met het aantreden van het kabinet Rutte-I op 14 oktober 2010. Dat minderheidskabinet had, zeker als het om precieure buitenlandse kwesties ging, steun nodig van de oppositie aangezien de gedoogpartij

In lijn met die beperkte interesse om de krijgsmacht daadwerkelijk in te zetten, was er in de politiek ook weinig belangstelling om de defensiebegroting op peil te houden. Ook in de verschillende verkiezingsprogramma's van afgelopen zomer werd er weer stevig verder op Defensie gekort. En in de verkiezingsstrijd afgelopen jaar ging het over veel onderwerpen, maar niet of nauwelijks over het Nederlandse veiligheids- en defensiebeleid en de daarbij horende krijgsmacht. Uitzondering vormden enkele denktanks en commentatoren, die in de media aandacht vroegen voor de precaire situatie bij de krijgsmacht, maar die vervolgens niet echt kregen. De Nederlandse politici en

bevolking hadden duidelijk andere dingen aan hun hoofd. Het zag er na de Tweede Kamerverkiezingen op 12 september 2012 dan ook niet gunstig uit voor de Nederlandse krijgsmacht.

Wat tijdens de kabinetsformatie precies de doorslag heeft gegeven is voorlopig nog een raadsel, maar er lijkt sinds het aantreden van het kabinet Rutte-II op 5 november toch iets te zijn veranderd. Tegen alle verwachtingen in is de defensiebegroting niet nog een keer extra gekort. In het regeerakkoord is toegezegd dat er een visie op de krijgsmacht van de toekomst zal worden geschreven. En de affectie met internationale vraagstukken van de nieuwe bewindslieden op Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingszaken en Defensie staat vast. In dat licht is de keuze van het kabinet om het verzoek van Turkije en de NAVO in te willigen en Patriots te zenden dus een gunstig teken. Het past goed in het streven naar verdergaande internationale samenwerking dat de huidige regering hoog in het vaandel heeft. Ons land is een van de weinige NAVO-leden die dergelijke middelen heeft, zodat alleen zwaarwegende bezwaren tot een ander besluit hadden mogen leiden. Alleen aan de flanken van Tweede Kamer was wat gemor. Er verscheen een enkel kritisch opiniestuk, maar verder bleef het stil. Politiek gesproken was er, ook bij de twee andere genoemde missies, geen vuiltje aan de lucht en dat is een verademing vergeleken met nog geen jaar geleden.

Al met al lijkt het kabinet dus een andere richting in te slaan, daarbij gesteund door de Tweede Kamer. En dat is een goede zaak,

zowel voor diegenen die bij Defensie werken als voor het internationale aanzien van ons land. Toch moeten we oppassen om al te vroeg te juichen. Op zich zijn de drie missies vrij ongevaarlijk en de echte lakmoesproef moet dus nog komen. Want wat gaan de bewindslieden en de regering doen als vanuit de VN, de NAVO of Europa het verzoek komt om deel te nemen aan een operatie hoog in het geweldsspectrum?

Op zich zijn de drie missies vrij ongevaarlijk en de echte lakmoesproef moet dus nog komen

Gaan ze er dan ook zo snel mee akkoord? Of wordt er dan weer net zo lang aan de missie gesleuteld totdat elk Tweede Kamerlid ermee kan instemmen?

Daarnaast moeten we constateren dat de maatschappij de wisseling in politiek nog niet omarmt. Zoals gezegd, uitzendingen waren geen issue tijdens de verkiezingen van afgelopen zomer, maar bij de Nederlandse bevolking staan militaire missies niet hoog op de agenda. Men heeft respect voor de uitgezonden militairen, maar vraagt zich af wat het rendement is en heeft zorgen bij de kosten. Dus ook wat dat betreft moeten we nog afwachten hoe de reacties uit de maatschappij zijn als zich een nieuwe missie met grotere risico's aandient. ■